

**Informacja
dotycząca realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny
za rok 2015
oraz potrzeby związane z realizacją zadań**

Zespół Placówek Wsparcia Dziennego realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu, które zawarte są w dziale II ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. 2015, poz. 332).

W strukturze Zespołu funkcjonują:

- 1) Zespół ds. asysty rodzinnej,
- 2) świetlice:
  - a) „Elfy” - ul. Plac Dworcowy 4,
  - b) „Gwarek” - ul. Hallera 13,
  - c) „Gwiazdki” - ul. Sikorskiego 4,
  - d) „Pociecha” - ul. Bogusławskiego 17,
  - e) „Promyk” - ul. Padlewskiego 51B,
  - f) „Słodziaki” - ul. Jaracza 2a.

Zespół Placówek Wsparcia Dziennego na koniec 2015 roku zatrudniał 24 pracowników na 20,5 etatach, co przedstawiono w poniższej tabeli. Pomoc w opiece i wychowaniu zapewniło 13 wychowawców, z czego 3 zatrudniono na zastępstwo na czas usprawiedliwionej nieobecności innych pracowników oraz psycholog. Rodziny biologiczne wspierane były przez 4 asystentów rodziny. Na stanowiskach administracyjno – obsługowych zatrudnionych było 6 osób, w tym kierownik.

Tab. Zatrudnienie w ZPWDz w 2015 roku

Stanowiska	Liczba pracowników	Zatrudnienie w etatach	Uwagi
kierownik	1	1	
wychowawcy	13	12	w tym: 2,5 etatu na zastępstwo
asystent rodziny	4	3,5	1 asystent zatrudniony od 01.10. na ½ etatu
psycholog	1	1	
pracownik obsługowo-porządkowy	3	2	
główna księgowa	1	3/4	
referent ds. kadrowo-kasowych	1	1/4	
Ogółem	24	20,5	

Pracownicy zatrudnieni w ZPWDz posiadają odpowiednie kwalifikacje. Stanowiska pracy wyposażone były w urządzenia niezbędne do jej właściwego wykonywania. W wyznaczone dni, pracę wychowawców w świetlicach „Gwarek”, „Gwiazdki” i „Pociecha” wspomagali inni zatrudnieni w placówce wychowawcy.

W Zespole Placówek Wsparcia Dziennego w ramach umowy o organizację stażu dla bezrobotnych z Powiatowym Urzędem Pracy w Ostrołęce, w okresie 16.03 – 15.09.2015 r., zorganizowano staż w zawodzie: wychowawca w placówkach oświatowych, wsparcia dziennego, wychowawczych i opiekuńczych oraz instytucjach pieczy zastępczej. Z dniem 31.07.2015 r. stażystka przerwała staż ze względu na podjęcie pracy, na podstawie umowy, w innej placówce.

W celu doksztalcania i doskonalenia kadry, pracowników ZPWDz skierowano na niżej wymienione szkolenia i warsztaty:

- „Profilaktyka agresji i przemocy w szkołach” – 4 wychowawców i psycholog,
- „Praca asystenta rodziny – warsztaty z elementami superwizji” – 3 asystentów rodziny,
- „Ochrona danych osobowych 2015” – kierownik,
- „PwP Nowe kompetencje” – 2 asystentów rodziny, 3 wychowawców i psycholog,
- „Trening umiejętności wychowawczych” – psycholog,
- „Nowe kompetencje dla rozwoju osobistego i zawodowego młodych dorosłych w trudnej sytuacji życiowej” – 2 asystentów rodziny i 2 wychowawców,
- „Wykorzystanie dialogu motywującego w profilaktyce uzależnień” – 2 asystentów rodziny i wychowawca,
- „Profilaktyka uzależnień chemicznych i behawioralnych” – 3 asystentów rodziny,
- „Praca z młodzieżą w świetlicy socjoterapeutycznej/środowiskowej” – 3 wychowawców i psycholog,
- „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym” – 3 asystentów rodziny,
- „Organizacja placówek wsparcia dziennego. Zmiany prawne i organizacyjne” – kierownik i wychowawca,
- „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć” – kierownik,
- „Przygotowanie do edukatora profilaktyki uzależnień” – psycholog,
- „ZUS 2016” – referent,
- „Zasiłki ZUS 2016” – referent,
- „Zasiłki i płatnik interaktywny 2016” – główna księgowa i referent,
- „Aktualne problemy związane z prawidłowym rozliczeniem podatku VAT w jednostkach organizacyjnych samorządu terytorialnego” – główna księgowa,
- Studia podyplomowe ukończyło: 2 wychowawców na kierunku coaching, kierownik na kierunku zarządzanie zasobami ludzkimi i usługi społeczne.

Wiedza zdobyta podczas szkoleń, warsztatów i innych form doskonalenia zawodowego

wykorzystywana była podczas codziennej pracy. Starano się także, aby uczestnicy szkoleń przekazywali zdobyte informacje innym pracownikom na spotkaniach zespołów.

Zespół Placówek Wsparcia Dziennego, realizując swoje zadania, współpracował z wieloma, działającymi w naszym mieście jednostkami. Wśród nich należy wymienić: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Placówkę Pieczy Zastępczej „Korczakówka”, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Rodzinny Ośrodek Diagnostyczno – Konsultacyjny, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich, szkoły i przedszkola, Ostrołęcką Spółdzielnię Mieszkaniową, Spółdzielnię Mieszkaniową „Centrum”, Rady Osiedli, Ostrołęckie Centrum Kultury, Muzeum Kultury Kurpiowskiej, Park Wodny, Powiatowy Urząd Pracy.

Przedmiotem działalności zespołu ds. asysty rodzinnej jest praca z rodziną biologiczną poprzez przydzielenie jej i wsparcie asystentów rodziny.

Asystenci pracują z rodziną biologiczną za jej zgodą i przy jej aktywnym udziale, w miejscu wyznaczonym przez rodzinę. Asystent przydzielany jest rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na wniosek pracownika socjalnego. Zadania asystenta w zakresie wykonywanej pracy zawarte są w art. 14 i 15 ustawy, a prawa wyznaczają art. 16 i 17. Zgodnie z art. 15, ust. 4 znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jeden asystent nie może wspierać więcej niż 15 rodzin. Asystenci ściśle współpracują ze szkołami, do których uczęszczają dzieci, z pracownikami socjalnymi, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej i wychowawcami pieczy instytucjonalnej, kuratorami społecznymi i zawodowymi, dzielnicowymi i wychowawcami świetlic oraz instytucjami działającymi dla dobra dziecka i rodziny na terenie miasta.

Zespół Placówek Wsparcia Dziennego zatrudniał w okresie styczeń – wrzesień 2015 r. trzech asystentów. W związku z potrzebą objęcia wsparciem kolejnych rodzin, od października 2015 r. został zatrudniony czwarty asystent na ½ etatu. Asystenci rodziny zatrudnieni byli na podstawie umowy w zadaniowym systemie czasu pracy. Wszyscy mają odpowiednie wykształcenie i znają specyfikę wykonywanego zawodu.

W 2015 r. wsparciem asystentów rodziny objęto 62 rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, z tego do 34 rodzin asystent został przydzielony w 2015 r., a z 28 rodzinami asystenci pracują dłużej niż 1 rok. W rodzinach łącznie było 175 dzieci, w tym pod bezpośrednią opieką rodziców było 142 dzieci, w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 18 dzieci, w instytucjonalnej pieczy zastępczej 9 dzieci, a pod opieką drugiego rodzica było 6 dzieci (tabela poniżej).

Tab. Liczba rodzin i dzieci w 2015

Asystent	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba dzieci w rodzinach wspieranych przez asystentów przebywających:				Liczba dzieci ogółem
		pod bezpośrednią opieką rodziców	w instytucjonalnej pieczy zastępczej	w rodzinnej pieczy zastępczej	pod opieką drugiego rodzica	
I	21	54	7	3	4	68
II	17	42	2	3	-	47
III	16	31	-	8	2	41
IV(1/2 etatu)	8	15	-	4	-	19
Ogółem	62	142	9	18	6	175

W 2015 r. zakończono pracę z 22 rodzinami. Ze względu na osiągnięcie założonych celów zakończono pracę z 13 rodzinami, z czego 1 z nich jest jeszcze monitorowana (spotkania z asystentem 2 x w miesiącu). Rezygnacja z takiej formy wsparcia nastąpiła ze strony 4 rodzin. W przypadku 5 rodzin podjęto decyzję o odstąpieniu od wspierania ze względu na brak współpracy ze strony rodziny. Na koniec 2015 r. asystenci wspierali 40 rodzin.

Tab. Liczba rodzin, z którymi zakończono pracy w 2015r.

Asystent	Liczba rodzin	Zakończenie pracy z 22 rodzinami ze względu na:			Liczba rodzin na koniec 2015r
		osiągnięcie celów	odstąpienie – brak współpracy ze strony rodziny	rezygnację rodziny	
I	21	8	1	1	11
II	17	3	1	1	12
III	16	2	3	1	10
IV	8	-	-	1	7
Ogółem	62	13	5	4	40

W rodzinach wspieranych przez asystentów, oprócz trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, występujących w każdej rodzinie, współlistnieją inne, wymienione niżej, problemy:

- socjalne,
- finansowe,
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- przemoc w rodzinie,
- niepełnosprawność członka rodziny, długotrwała choroba,
- niepełnosprawność intelektualna,
- alkoholizm,

- uzależnienie od substancji psychoaktywnych,
- bezrobocie,
- wielodzietność,
- nieprawidłowe relacje między członkami rodziny,
- trudności szkolne dzieci,
- choroba psychiczna,
- bezradność życiowa kobiet samotnych,
- współuzależnienie, niska chęć ratowania swojego życia,
- samotne wychowywanie dzieci,
- pobyt dzieci w pieczy zastępczej, chęć ich odzyskania.

W celu udzielenia wsparcia i pomocy rodzinom z tak licznymi problemami asystenci rodziny podejmowali szereg działań:

- określenie wraz z członkami rodziny podstawowych problemów i potrzeb rodziny,
- motywowanie rodziny do realizacji zaplanowanych celów i pokonywania trudności,
- nauka prowadzenia gospodarstwa domowego,
- pomoc w poprawie warunków mieszkaniowych, staraniach o przydział lokalu socjalnego,
- mobilizowanie oraz motywowanie dzieci do realizacji obowiązku szkolnego,
- pomoc w uregulowaniu spraw dot. edukacji dzieci,
- pomoc w zaplanowaniu i organizowaniu zajęć dodatkowych dla dzieci,
- zachęcaniu dzieci do uczęszczania na świetlice w ZPWDz, TPD oraz „Kultowni”,
- inicjowanie spotkań rodziny ze specjalistami,
- pomoc w uzyskiwaniu pomocy finansowej i rzeczowej,
- doradztwo i wsparcie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej,
- wskazówki oraz wspólne szukanie sposobów spędzania wspólnie czasu wolnego,
- pomoc w codziennej organizacji dnia rodziny,
- wyjaśnianie specyfiki funkcjonowania urzędów,
- pomoc i wskazówki w załatwianiu spraw urzędowych, wspólne wizyty w urzędach i instytucjach,
- pomoc i wskazówki w spłacie zadłużenia,
- wspieranie w kontaktach oraz mobilizowanie do kontaktów z pracownikami szkół i przedszkoli, służby zdrowia, Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorami zawodowymi, kuratorami społecznymi, pracownikami ośrodków leczenia uzależnień, Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego oraz innych instytucji,
- podnoszenie samooceny członków rodziny,
- wskazówki i porady dotyczące budowania prawidłowych kontaktów i relacji rodzinnych,
- motywowanie do podnoszenia kwalifikacji i umiejętności zawodowych,

- motywowanie do podnoszenia umiejętności opiekuńczo- wychowawczych,
- pomoc w poszukiwaniu pracy zarobkowej, pisaniu CV,
- zachęcanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- motywowanie do systematycznej kontroli lekarskiej, przyjmowania leków,
- pomoc raz motywacja do uczestnictwa przez członków rodziny w grupach wsparcia,
- podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

Praca z rodzicami polegała także na kształtowaniu prawidłowych postaw rodzicielskich poprzez stawianie dzieciom granic, przy równoczesnym okazywaniu miłości. Podejmowane działania miały na celu m.in. odkrywanie zdolności rodziny do wykorzystywania zasobów indywidualnych w życiu codziennym i w sytuacjach trudnych. Asystenci rodziny zwracali uwagę na docenienie i wzajemny szacunek wobec indywidualności poszczególnych członków rodzin, co warunkuje budowanie pozytywnych relacji oraz zacieśnianie więzi rodzinnych.

W wyniku działań, adekwatnych do celów ujętych w planach pracy, podejmowanych przez rodziny i przy współudziale asystentów, osiągnięto wiele efektów, m.in.:

- zaangażowanie się członków rodzin w poprawę swojej sytuacji życiowej,
- umiejętność załatwiania spraw urzędowych,
- wzmocnienie autorytetu rodzica,
- wzrost umiejętności opiekuńczo- wychowawczych, dbanie o rozwój i zdrowie dzieci,
- poprawa umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego,
- podjęcie leczenia i terapii przez uzależnionych członków rodziny, a także terapii dla współuzależnionych,
- utrzymanie abstynencji od alkoholu,
- spłata zobowiązań finansowych,
- podniesienie umiejętności gospodarowania budżetem domowym,
- zwiększenie zainteresowania rodziców sytuacją szkolną swoich dzieci oraz kontrola tej sytuacji,
- poprawa warunków socjalnych, m.in. nabycie nowych mebli, sprzętu gospodarstwa domowego oraz odzieży,
- podjęcie leczenia w specjalistycznych poradniach,
- poprawa relacji między członkami rodziny,
- nawiązanie kontaktu z pracownikami różnych instytucji wspierających rodzinę,
- poprawa w komunikacji między rodziną a pracownikami innych instytucji,
- podjęcie współpracy ze specjalistami, np. psychologiem, terapeutą leczenia uzależnień, lekarzem,
- podniesienie kwalifikacji zawodowych.
- utrzymanie pracy zarobkowej.

W Zespole organizowane były spotkania robocze, w których uczestniczyli przedstawiciele instytucji związanych z pomocą rodzinie, często z udziałem przedstawiciela rodziny. Omawiana

była sytuacja danej rodziny i działania, które będą podjęte na jej rzecz. Spotkania robocze odbywały się z inicjatywy asystenta rodziny w sytuacji pojawienia się problemu, o którym należy porozmawiać w większym gronie. Spotkania kończyły się ustaleniami dotyczącymi dalszych działań podejmowanych przez uczestników na rzecz rodziny, a także przez jej członków.

Ponadto co dwa tygodnie odbywały się spotkania wewnętrzne asystentów rodziny, psychologa i kierownika ZPWDz, mające na celu omówienie bieżącej sytuacji rodzin objętych wsparciem oraz analizę podejmowanych działań. Podczas spotkania przyjmowane były wnioski do dalszej pracy z rodziną.

Rodzinom objętym wsparciem asystentów w każdy pierwszy i trzeci piątek miesiąca zaproponowano udział w grupie wsparcia. Psycholog oczekiwał na zainteresowane osoby w świetlicy „Pociecha” w godz. 10.00 – 11.30. Niestety, sporadycznie zdarzało się, aby rodzice skorzystali z takiego rodzaju wsparcia.

W 2015 r. pomocą psychologiczną objętych było 6 rodzin wspieranych przez asystentów, z 5 psycholog zakończył pracę. Za zgodą rodziców dzieci z tych rodzin korzystały z indywidualnych zajęć z psychologiem. W 2015 r. roku psycholog objął indywidualną pomocą 6 dzieci.

Tab. Rodziny współpracujące z psychologiem w 2015 roku

Liczba rodzin objętych pomocą psychologa	6
Liczba dzieci objętych pomocą indywidualną	6
Liczba rodzin, które zakończyły współpracę	5

W sprawach wymagających specjalistycznych porad prowadzona była współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną i Rodzinnym Ośrodkiem Diagnostyczno – Konsultacyjnym.

Dla rodzin objętych wsparciem asystenci rodziny w czerwcu zorganizowali „Dzień Rodziny”. Natomiast w grudniu odbyło się „Spotkanie Wigilijne”, na organizację którego Ostrołęcka Spółdzielnia Mieszkaniowa użyczyła nam dużej sali.

Ponadto asystenci rodziny zgłosili 24 rodziny do programu „Szlachetna Paczka”. Zakwalifikowanych zostało 16 rodzin i otrzymały one pomoc w formie żywności z długą datą przydatności, odzież, obuwie, pościel, ręczniki, zabawki dla dzieci, meble oraz urządzenia gospodarstwa domowego.

W celu wzmocnienia oraz przeciwdziałania zjawisku wypalenia zawodowego asystenci rodziny uczestniczyli w spotkaniach superwizyjnych, organizowanych w ramach współpracy,

przez Rodzinny Ośrodek Diagnostyczno – Konsultacyjny, wzięli udział w IV Ogólnopolskim Zlocie Asystentów Rodziny połączonym z konferencją i wymianą doświadczeń”. Ponadto zapewniono im dostęp do fachowej literatury i czasopism.

W kwietniu Zespół ds. asysty rodzinnej zorganizował po raz pierwszy spotkanie asystentów z powiatu Ostrołęckiego. Celem spotkania była wymiana doświadczeń między uczestnikami. Z zaproszenia skorzystali asystenci z 6 gmin i kierownik jednego gops-u.

W 2015 roku, poprzez złożenie zapotrzebowania do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Zespół Placówek Wsparcia Dziennego otrzymał dotację na zatrudnienie trzech asystentów rodziny. Zaoszczędzone w ten sposób środki własne umożliwiły zatrudnienie jeszcze jednego asystenta na ½ etatu i realizację innych przedsięwzięć.

Pomoc w opiece i wychowaniu realizowana jest poprzez działalność placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, tj. świetlic.

Świetlice wspierają funkcje opiekuńczo-wychowawcze rodziny, zapewniając dziecku:

- opiekę i wychowanie,
- pomoc w nauce i odrabianiu lekcji,
- organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Do świetlic w przeważającej większości uczęszczały dzieci z rodzin z trudnościami życiowymi (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, niewydolność wychowawcza, wielodzietność, rodziny niepełne, bezradność). Dzieci przyjmowane były bez skierowania, a pobyt w świetlicach był dobrowolny i nieodpłatny. Zgodnie z regulaminem ZPWDz, wychowankami świetlic były dzieci w wieku 6 – 16 lat, ale w wyjątkowych przypadkach przyjmowane były dzieci młodsze.

Świetlice były otwarte cały rok od poniedziałku do piątku, z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy. W trakcie trwania roku szkolnego godziny otwarcia dostosowywano do potrzeb dzieci. Dzieci przychodziły przed lekcjami, bądź po zajęciach szkolnych. Wychowankowie otrzymywali posiłki w formie drugiego śniadania i podwieczorku oraz soki i owoce. Posiłki przygotowywano najczęściej przy współudziale dzieci. W czasie ferii, wakacji i innych dłuższych przerw w nauce świetlice otwarte były w godz. 8 – 16.

W 2015 roku z formy wsparcia jaką jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w świetlicy skorzystało łącznie 189 dzieci ze 124 rodzin. W poniższej tabeli przedstawiono rozkład liczby dzieci i rodzin na poszczególne świetlice.

Tab. Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą w opiece i wychowaniu w 2015 roku

Nazwa świetlicy	Liczba dzieci i rodzin w okresie sprawozdawczym		Liczba dzieci na koniec 2015r	Liczba godzin otwarcia świetlicy w tygodniu
	Liczba rodzin	Liczba dzieci		
„Elfy”	12	19	17	40
„Gwarek”	26	30	26	40
„Gwiazdki”	26	36	29	40
„Pociecha”	24	41	24	40
„Promyk”	13	25	21	45
„Słodziaki”	23	38	30	44
Łącznie	124	189	147	-

Działalność świetlic w 2015 roku opierała się o roczny plan pracy tworzony przez wychowawców, odrębny dla każdej placówki, ale na podstawie wspólnie ustalonych zadań, uwzględniających dobro dziecka i rodziny:

1. Pomoc w nauce.
2. Wspieranie dzieci z problemami wychowawczymi.
3. Rozwijanie zainteresowań i organizacja czasu wolnego.
4. Wzmacnianie roli i funkcji rodziny, współpraca z rodzicami.
5. Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

W celu realizacji powyższych zadań podejmowane były następujące formy pracy:

- zajęcia edukacyjne – odrabianie lekcji, zajęcia czytelnicze, zabawy komputerowe z wykorzystaniem pakietów edukacyjnych, zajęcia wzbogacające posiadaną wiedzę,
- zajęcia wyrównawcze – grupowe i indywidualne, ćwiczenia grafomotoryczne i doskonalące technikę czytania, wyrównywanie zaległości szkolnych,
- zajęcia mające na celu precyzowanie i rozwijanie zainteresowań: manualne, muzyczne, taneczne, teatralne, oglądanie filmów kinowych, sportowo – turystyczne,
- pogadanki tematyczne połączone z dyskusją,
- swobodne rozmowy i dyskusje zaznajamiające z zasadami moralnymi i ważnymi wartościami w życiu człowieka;
- zajęcia z elementami socjoterapii kształcące umiejętności właściwego rozwiązywania problemów życiowych, społecznie akceptowanych sposobów funkcjonowania w środowisku rówieśniczym,

- indywidualne spotkania z rodzicami, pisemne lub telefoniczne kontakty,
- organizowanie imprez i uroczystości świetlicowych z udziałem rodziców i rodzeństwa dzieci uczestniczących w zajęciach, imprezy plenerowe,
- pogadanki tematyczne doskonalące umiejętności radzenia sobie w środowisku rodzinnym dotkniętym problemem alkoholowym,
- zajęcia relaksujące - relaks przy muzyce, wypoczynek na wykładzinie, dowolne zabawy dzieci, oglądanie bajek, spacer,
- współpraca z pracownikami socjalnymi MOPR w celu zaznajomienia się z sytuacją rodzinną dzieci,
- współpraca z pedagogami szkolnymi i wychowawcami klas w celu objęcia dziecka właściwą pomocą w nauce i zdiagnozowania jego problemów społecznych,
- zajęcia z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- systematyczne i cykliczne zajęcia z psychologiem, zatrudnionym w ZPWDz.

Realizacja zajęć profilaktycznych prowadzonych przez wychowawców, miała miejsce przede wszystkim podczas ferii i wakacji, kiedy nie było obowiązku odrabiania lekcji, a dzieci przebywały w świetlicy w większych grupach i o jednakowej porze dnia.

W każdej placówce wyznaczono czas na odrabianie lekcji i zajęcia wyrównawcze z dziećmi, mającymi problemy z nauką. Tę formę pracy wspomagali psycholog ZPWDz i wolontariusze skierowani przez MOPR.

W każdej świetlicy, raz na pół roku, odbywały się spotkania poświęcone okresowej ocenie sytuacji dziecka. Do udziału, oprócz wychowawców, psychologa i kierownika ZPWDz, zapraszani byli pracownicy socjalni MOPR. Celem tych spotkań było omawianie sytuacji rodzinnej, wychowawczej i szkolnej dzieci korzystających z zajęć w świetlicach. Odnośnie każdego dziecka formułowane były wnioski do dalszej pracy.

W celu organizacji prawidłowego funkcjonowania świetlic ZPWDz, raz w miesiącu mają miejsce spotkania Zespołu Wychowawczego Świetlic, w którym biorą udział pracujący wychowawcy, psycholog oraz kierownik. Podczas posiedzenia omawiane są bieżące problemy i potrzeby placówek, przekazywane są informacje dotyczące zmian prawnych. Wychowawcy dzielą się swoimi spostrzeżeniami i uwagami, umożliwiającymi poprawę świadczonych przez Zespół usług. Mają okazję do przedyskutowania nurtujących ich spraw.

Ważnym elementem pracy świetlic były kontakty wychowawców z rodziną wychowanków. Rodzice wraz z dziećmi mogli aktywnie uczestniczyć w zabawach integracyjnych, zajęciach plastycznych i kulinarnych, wieczorkach wspomnień, itp. Wychowawcy świetlic wraz z wychowankami i ich rodzicami przygotowali spotkania świąteczne na Wielkanoc i Boże Narodzenie, na które zostały zaproszone osoby zaprzyjaźnione z poszczególnymi placówkami.

W świetlicach stało się już tradycją obchodzenie świąt okolicznościowych: Dzień Babci i Dziadka, Walentynki, Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka, Dzień Ojca, Dzień Chłopaka. Ważne miejsce w kalendarzu świetlic zajmowały też święta narodowe, których odzwierciedleniem były zajęcia poświęcone tym tematom.

W 2015 r. wychowankowie świetlic uczestniczyli w niżej wymienionych spotkaniach, imprezach, wycieczkach i akcjach, wspólnych dla wszystkich placówek:

- udział w Orszaku Trzech Króli – Elfy, Promyk, Pociecha,
- wycieczce ulicami naszego miasta pod przewodnictwem p. Ryszarda Żubera, uczestnika zajęć w Domu Dziennego Pobytu Seniora,
- spotkaniu z p. Ewą Mielnicką, Miss Polski,
- „świetlicowym marszu na powitanie wiosny” – przygotowanym przez dzieci i wychowawców ze świetlic „Gwarek” , „Gwiazdki, „Pociecha” i „Promyk”,
- „ Ostrołęka wczoraj i dziś” – cyklu spotkań z panem Jerzym Kijowskim, ostrołęckim pisarzem, w celu przygotowania dzieci do „Turnieju Wiedzy o Ostrołęce”,
- międzyświetlicowym konkursie na Palmę Kurpiowską zorganizowany przez świetlicę „Słodziaki”
- do udziału zaproszono także wychowanków ze świetlicy „Kultownia”,
- w akcji „Sprzątanie Świata”,
- w akcji charytatywnej „Dla Amelki” - wykonanie przez dzieci rękodzieł na kiermasz organizowany przez Stowarzyszenie „WiR”,
- w międzyświetlicowym „Turnieju wiedzy o Ostrołęce – Ostrołęka Łączy Pokolenia” - puchary za I, II i III miejsce oraz nagroda dla wszystkich dzieci biorących udział w konkursie (zabawy w parku rozrywki „Knieja”) zostały ufundowane przez Prezydenta Miasta Ostrołęki, w ramach współpracy do udziału w konkursie zaproszone zostały dzieci ze świetlicy „Kultownia”, działającej przy OCK,
- spotkaniu z ratownikami WOPR, przygotowującym do bezpiecznych wakacji,
- „Zumba dla dzieci” – wakacyjnych zajęciach tanecznych z wykwalifikowanym trenerem,
- spotkaniu z p. Karolem Stolarskim, wodzirejem,
- w warsztatach „Bum-bum rurki” – na zaproszenie „Kultowni”,
- spotkaniu z p. Aleksandrem Białobrzewskim, tancerzem,
- wycieczce na Podlasie – w programie: zwiedzanie Jurajskiego Parku Dinozaurów i Białostockiego Muzeum Wsi, udział w zajęciach „Świat wiejskiego dziecka” oraz sztuka drzeworytu - dla 60 wychowanków świetlic ZPWDz;
- świątecznej zbiórce żywności – w akcji udział wzięły dzieci wraz z wychowawcami ze świetlic „Elfy”, „Pociecha” i „Promyk”;

W czasie ferii zimowych i wakacji wychowankowie świetlic, oprócz przygotowanych przez wychowawców zajęć, korzystali z oferty miejskich placówek kulturalnych i sportowych.

Dzieci wychodziły na wybrane, poranne seanse filmowe, które w ramach współpracy z OCK, dla wychowanków ZPWDz były bezpłatne. Odwiedzały muzeum, wychodziły i na basen, korzystały z dostępnych sal sportowych, bawiły się w salonie zabaw.

Dzieci w świetlicach dzieci miały zapewnioną opiekę psychologiczną. W każdej placówce, raz w tygodniu, psycholog prowadził zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień. Napisał i wdrożył do realizacji, a także kontynuował, wymienione poniżej bloki zajęć profilaktycznych dotyczących:

- przemocy: cykl zajęć „Ja wśród ludzi” opracowany na podstawie literatury fachowej oraz źródeł internetowych,
- nadmiernego użytkowania internetu: cykl zajęć „Człowieki są offlajn”, napisane na podstawie informacji ze stron internetowych; w ramach tego bloku zorganizowano akcję społeczną w mieście i dwa spotkania dla rodziców pt. „Dzieci w sieci”, dotyczące bezpieczeństwa w internecie,
- bezpiecznego internetu i przemocy internetowej: Program „Beezpieczny internet z owieczkami” - kontynuacja,
- używania alkoholu: cykl zajęć „Człowieki nie piją” – kontynuacja,
- palenia papierosów: cykl zajęć „Człowieki nie palą” - kontynuacja,
- używania narkotyków: cykl zajęć „Człowieki nie biorą” – kontynuacja.

Zajęcia psychologa z dziećmi w świetlicach były realizowane na podstawie scenariuszy. Zakres poruszanej problematyki był szeroki: agresja i złość, przemoc (w tym internetowa), profilaktyka używania alkoholu, narkotyków i tytoniu. Te tematy obejmowały więcej niż jedno zajęcia. Psycholog opracował ćwiczenia, których celem było przekazanie wiedzy na dany temat i zastosowania jej w praktyce. Inne tematy zajęć to m.in.: relaksacja, bajkoterapia, techniki pamięciowe, pozytywne myślenie, poznawanie kultury i języka innych krajów, zajęcia kulinarne, zakładanie firmy i tworzenie reklamy produktu, ekologia, nauka bezwzrokowego pisania na klawiaturze – odbyły się krótkie lekcje tej umiejętności, a dla chętnych dzieci psycholog przekazał informacje i źródła dostępne w internecie. Przeprowadzone były zajęcia z umiejętności finansowych i gospodarowania pieniędzmi.

Wychowawcy zgłaszali do psychologa potrzebę przeprowadzenia zajęć na konkretny, bieżący temat (jak np. codzienna higiena, gra komputerowa). W miarę potrzeb psycholog przeprowadzał interwencje w rozwiązywaniu problemów wychowawczych w świetlicach.

Za zgodą rodziców odbywały się także zajęcia indywidualne. Prowadzono je raz w tygodniu (na terenie danej świetlicy). W 2015r. indywidualną pomocą psychologiczną objęto 2 dzieci, oddziaływanie wychowawcze zastosowano w przypadku 26 dzieci, a obserwacji poddano 6 wychowanków. Zdarzało się, że dzieci nie przychodziły na zajęcia regularnie, co było utrudnieniem systematycznych oddziaływań psychologa. Rodzicom zaproponowano możliwość korzystania z porad psychologa. Psycholog przygotował wizytówki dla rodziców ze swoimi danymi

kontaktowymi, które zostały przekazane wychowawcom świetlic, aby ułatwić bezpośredni kontakt rodzicom dzieci z tym specjalistą.

W działalności świetlic bardzo ważna jest jakość i atrakcyjność proponowanych zajęć. Dbając o te aspekty funkcjonowania placówek wyposażono je w pomoce dydaktyczne i różnorodny sprzęt, przeprowadzano prace malarskie i dokonywano bieżących napraw.

W 2015 roku na potrzeby wszystkich placówek zakupiono projektor z ekranem, laminator i dwa zestawy bum – bum rurek. Wszystkie świetlice zostały zaopatrzone w odpowiednie krzesła przy stanowiskach komputerowych. W świetlicy „Pociecha” odnowiono ściany i grzejniki w salach rekreacyjnych, korytarzach i kuchni. Tę placówkę wyposażono również w rolety i krzesła. Świetlica „Elfy” wyposażona została w materace do zajęć relaksacyjnych i rolety okienne. Do „Promyka” zakupiono szafę na pomoce dydaktyczne i prace dzieci, klimatyzator (ułatwiający funkcjonowanie w okresie letnim i zimowym zarówno dzieciom, jak i wychowawcom) oraz telewizor i wykładzinę podłogową. Świetlicę „Gwarek” wyposażono w szafkę kuchenną i parawan do wystawiania przedstawień kukielkowych. W miarę potrzeb wymieniano (krzeselka, stoły) lub wyposażano świetlice w drobne sprzęty i materiały, niezbędne do codziennego użytku.

Świetlica „Elfy” mieści się w budynku Dworca Kolejowego. W placówce zatrudniony był jeden wychowawca w pełnym wymiarze czasu pracy oraz jeden pracownik obsługiwo – porządkowy pracujący na ½ etatu. Praca wychowawcy w świetlicy była wspierana pomocą jednej wolontariuszki, a w okresie od marca do lipca również pomocą stażystki.

W okresie od stycznia do grudnia 2015 r., świetlica „Elfy” objęła opieką 19 wychowanków w wieku od 5 do 15 r. ż., z 12 rodzin. Stan na koniec 2015 r. to 17 wychowanków.

Ważniejsze wydarzenia w świetlicy „Elfy” w 2015 r.:

- „W zdrowym ciele zdrowy duch”- próby zespołu tanecznego, rozwijanie motoryki dużej i zdolności tanecznych,
- „Pomagamy zwierzętom”- opieka nad bezpańskim psem, nawiązanie współpracy ze schroniskiem dla bezdomnych zwierząt „Canis”,
- „Szukamy domu dla Kajtka” – nawiązywanie kontaktu z ostrołęckimi mediami: „Moja Ostrołęka”, „Tygodnik Ostrołęcki”, „Kurier Ostrołęcki”, „e- Ostrołęka”, pisanie artykułów i zamieszczenie ich na portalach wymienionych mediów w celu znalezienia domu dla bezpańskiego psa,
- Cykl pogadanek związanych ze świętami państwowymi: Konstytucja 3 Maja, Święto Edukacji Narodowej a Dzień Nauczyciela, Święto Niepodległości,
- udział w festynie osiedlowym, poprzedzony przygotowaniem występu w formie kilku tańców zespołowych,
- udział świetlicowej grupy tanecznej w szkolnym konkursie „Mam talent” w ZS nr 3,
- „Jesienna gazetka” - zajęcia plastyczno- techniczne,

- „Kim będę gdy dorosnę?” - poznajemy różne zawody,
- „Moja rodzina” - prezentowanie przyniesionych zdjęć i pamiątek rodzinnych, wypowiedzi wychowanków na temat swojej rodziny.

Wychowawca realizował poniższą tematykę zajęć z zakresu profilaktyki:

- „Uzależnienie - co to znaczy?” – cykl zajęć z elementami socjoterapii,
- „Alkohol, papierosy, narkotyki” – pogadanka i konkurs,
- „Zachowania agresywne, przemoc rówieśnicza” – cykl zajęć z elementami dramy.

Świetlica „**Gwarek**” usytuowana jest w budynku Ostrołęckiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Zatrudniony był tu jeden wychowawca w pełnym wymiarze czasu pracy. Od stycznia do września do pracy w świetlicy skierowany był dodatkowo drugi wychowawca, dwa razy w tygodniu po 4 godziny. Pracę wychowawców w świetlicy przez cały rok wspierało dwoje wolontariuszy.

Placówka w okresie od stycznia do grudnia 2015 r. objęła opieką 30 dzieci w wieku od 6 do 15 lat z 26 rodzin. Stan dzieci na dzień 31.12.2015 r. wynosił 26 osób.

Ważniejsze wydarzenia w świetlicy „Gwarek” w 2015 r.:

- Spotkanie z przedstawicielami mediów – wizyta pani redaktor z „Tygodnika Ostrołęckiego” w związku ze świetlicowym teledyskiem „My Dzieciaki”,
- „Tajemnice Ostrołęki”- cykl zajęć przygotowujących do „Turnieju wiedzy o Ostrołęce”,
- Walentynki – walentynkowa skrzynka na liściki, wykonanie plakatu ze słowami „Kocham Cię” w różnych językach, wykonywanie 20 m łańcucha z serduszek, szukanie w sali ukrytych w Sali serduszek z pouczającym hasłem, czytanie opowiadania o św. Walentym,
- Zajęcia integracyjne dla dzieci i tatusiów – nauka przygotowywania kwiatów z bibuły dla mamy- warsztaty twórczości ludowej z p. Czesławą Lewandowską,
- Prima Aprilis – święto figli, dowcipów i żartów, zwyczaje i tradycje w Polsce i innych krajach,
- Sadzenie drzewek z „Ekomeną” – wyrabianie postawy proekologicznej,
- Uroczystość pożegnalna dla p. Grażynki Grzególskiej, która współpracowała ze świetlicą od początku jej istnienia,
- Ekologia jest prosta - sadzenie drzewek w pobliżu budynku świetlicy - działania integrujące rodziców i dzieci,
- „Wspominamy dawną Ostrołękę” - spotkanie z kolekcjonerem p. S. Orłowskim, pokaz kolekcji starych pocztówek,
- „Patroni ostrołęckich ulic” – zajęcia w bibliotece pedagogicznej,
- Zajęcia komputerowe w Bibliotece Pedagogicznej – jak rozsądnie korzystać z internetu, różne drogi poszukiwania informacji,
- Wykonywanie prac plastycznych o Janie Pawle II na konkurs organizowany przez OSM,
- Wizyta wychowanków i kadry wychowawczej ze świetlicy „Urwisy na piątkę” z Mętna –

- zabawy integracyjne, wymiana informacji o działaniach świetlic,
- „Poszukiwanie skarbów” - integracyjna gra terenowa ze świetlicą Gwiazdki w parku przy ul. Bursztynowej,
  - „Rower jest dobry na wszystko - aktywni i zdrowi” - wycieczka rowerowa i z udziałem rodziców,
  - „Człowieki są offlajn” – udział w akcji społecznej (17.08.2015 r.) – zachęcanie do spędzania czasu bez komputera.

Wychowawca prowadził niżej wymienione zajęcia profilaktyczno – wychowawcze:

- „Co należy wiedzieć o alkoholu i innych środkach odurzających” – kontynuacja programu profilaktyczno – wychowawczego,
- „Edukacja antynikotynowa” - cykl zajęć z wykorzystaniem elementów tytułowego profilaktycznego programu wychowawczego,
- „Dziennik dobrych chwil” - rozwijanie pozytywnego myślenia i utrwalanie dobrych doświadczeń,
- „Dłonie pełne zalet” – budowanie pozytywnej samooceny, wpływ grupy rówieśniczej,
- „Komu potrzebne są normy i reguły?”- ustalenie z dziećmi zasad, które powinny panować w świetlicy, określenie roli norm i zasad w życiu codziennym.

W celu realizacji dwóch wydarzeń w świetlicy wychowawca w pracy z dziećmi zastosował metodę projektu. Zakłada ona stwarzanie możliwości, aby dzieci mogły stawać się kreatorami i organizatorami działań podejmowanych w placówce, miały możliwość podejmowania ról społecznych w społeczności lokalnej i rozwijania umiejętności życiowych. Na każdym etapie działań dzieciom towarzyszył wychowawca instruując, modelując i wspierając.

Zrealizowane projekty dotyczyły:

- Dnia Babci i Dziadka – wizyty dzieci z upominkami u starszych i samotnych osób w miejscu ich zamieszkania. Celem tego działania było uwrażliwienie wychowanków świetlicy na potrzeby osób starszych i samotnych oraz pokazanie młodym ludziom, że przy niewielkim wspólnym wysiłku można sprawić przyjemność innym ludziom. Wpłynęło pozytywnie na kształtowanie potrzeby okazywania szacunku, wdzięczności i serdeczności ludziom w podeszłym wieku, swoim bliskim. Wychowankom udało się odwiedzić 14 starszych osób z najbliższej okolicy i wręczyć własnoręcznie wykonane upominki.
- Spotkania wigilijnego dla rodzin wychowanków - wspólna wigilia dla rodzin podopiecznych placówki była projektem rozpoczętym w świetlicy na początku listopada. Uczestniczyły w nim dzieci i ich rodzice oraz wychowawca i wolontariusze. Przedsięwzięcie trwało 6 tygodni. Kolejne jego etapy miały na celu zaangażowanie w jak największym stopniu rodziców i zakładały dostarczenie zarówno dzieciom, jak i rodzicom, doświadczeń wzmacniających istniejące pomiędzy nimi więzi. W wyniku podejmowanych działań podczas spotkania wigilijnego wystawiono Jasełka, a oprócz rodziców dzieci obecni byli przedstawiciele Ostrołęckiego Samorządu oraz instytucji, z którymi współpracujemy.

Dzieci miały okazję do zaprezentowania Jasełek jeszcze trzykrotnie: w czasie spotkań wigilijnych w Klubie Seniora „Wrzos” i dla mieszkańców osiedla Dzieci Polskich oraz spotkania świątecznego dla dzieci, które pisały listy do Św. Mikołaja.

Świetlica „Gwiazdki” zlokalizowana jest w budynku usługowo – handlowym SM „Centrum”. W świetlicy zatrudniony był jeden wychowawca w wymiarze pełnego etatu. Od stycznia do września do pracy w tej placówce oddelegowany był dodatkowo drugi wychowawca przez trzy dni w tygodniu po 4 godziny. Pracę wychowawców wspierało dwóch wolontariuszy skierowanych do świetlicy przez MOPR.

W okresie od stycznia do grudnia 2015 r. świetlica „Gwiazdki” objęła opieką 36 wychowanków w wieku od 6 do 15 roku życia. Z naszej oferty skorzystało 26 rodzin. Stan dzieci na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosił 29 osób.

Ważniejsze wydarzenia w świetlicy „Gwiazdki” w 2015 roku:

- „Bezpieczne ferie” – pogadanka na temat bezpieczeństwa w czasie ferii zimowych, swobodne wypowiedzi dzieci na temat zabaw i gier zimowych,
- „Mała krawcowa” - zajęcia krawieckie z krawcową, panią Katarzyną Kowalską,
- Spotkanie z przedstawicielem Straży Miejskiej, p. Robertem Prusaczykiem,
- Świetlicowy Bal Walentynkowy,
- „Dbam o zdrowie” - pogadanki tematyczne dotyczące higieny osobistej,
- „Majowe święta” – cykl zajęć dot. Święta Pracy, Dnia Flagi i Rocznicy Uchwalenia Konstytucji 3 Maja,
- „Dekorujemy Radosny Świetlicobus” – wykonanie elementów dekoracyjnych podczas zajęć Plastycznych,
- Udział w festynie z okazji Dnia Dziecka przy Szkole Podstawowej nr 10,
- Dzień z „Ekonań” w gospodarstwie agroturystycznym p. B. Wojciechowskiego,
- Wycieczka do Nadleśnictwa Ostrołęka,
- Wizyta w Urzędzie Stanu Cywilnego w Ostrołęce,
- Straż Pożarna w Ostrołęce – spotkanie w siedzibie,
- „Książka i ja” – cykl zajęć czytelniczych,
- „Prosto i zdrowo” - zajęcia kulinarne, przygotowywanie prostych posiłków,
- „Jesienny świat za oknem” - wspólne wykonywanie jesiennych dekoracji,
- „Było sobie życie” - pogadanki tematyczne z wykorzystaniem serii filmów,
- „Klub Młodych Odkrywców” – zdobywanie wiedzy poprzez zabawę, eksperymenty i doświadczenia.

Wychowawca prowadził następujące zajęcia profilaktyczno – wychowawcze:

- „Jestem zdolny – moje mocne strony” – cykl zajęć mających na celu zachęcenie dzieci

do włączenia się w aktywności, w których odniosą sukcesy i czerpią satysfakcję, budowanie pozytywnego obrazu siebie i poczucia własnej wartości, a także pobudzanie inwencji twórczej i wiary we własne możliwości.

- „Bajkowe spotkania” - kontynuacja, wykorzystanie cyklu zajęć dot. integracji grupy, przełamania onieśmienia, doskonalenia umiejętności nawiązywania kontaktów.
- „Uzależnienia wśród dzieci i młodzieży” – cykl zajęć na temat uzależnienia od narkotyków i nikotyny.

Dzięki działaniom podjętym przez wychowawców udało się pozyskać darczyńcę, który przekazał na potrzeby dzieci maszynę do wycinania i wytłaczania papieru. Otrzymany sprzęt umożliwił wykonywanie kartek ozdobnych, zaproszeń, podziękowań.

Świetlica „**Pociecha**” usytuowana jest w jednopiętrowym budynku w całości przeznaczonym na działalność placówki. Zatrudnionych jest tu dwóch wychowawców w pełnym wymiarze czasu pracy. Obie panie przebywały na urloпах macierzyńskim i wychowawczym. W związku z tym zatrudnionych było dwóch wychowawców na zastępstwo. W okresie od marca do lipca pracę wychowawców wspierała stażystka.

W roku 2015 r. w zajęciach objęto wsparciem 41 dzieci z 24 rodzin. Na dzień 31.12.2015 r. do świetlicy uczęszczało 24 dzieci.

Do ważniejszych wydarzeń w świetlicy „Pociecha” w 2015 r. należy zaliczyć:

- Udział w konkursie na Gwiazdę Betlejemską Orszaku Trzech Króli – gwiazda wykonana przez dzieci ze świetlicy zdobyła wyróżnienie,
- Wizyta w Komendzie Miejskiej Policji – spotkanie z mł. asp. p. Mariuszem Żerańskim,
- Akcja „Być kobietą” – wręczanie samodzielnie wykonanych kwiatów Paniom spotkanym na ulicach Ostrołęki w Dniu Kobiet,
- „Świetlicowa Palma” – wspólne wykonanie palmy na konkurs, dzieci zajęły I miejsce,
- „Serduszko dla Mamy” – zajęcia plastyczne,
- „Karaoke na świetlicy” – organizacja spotkania dla dzieci ze świetlic Słodziaki, Elfy, Gwiazdki i Gwarek,
- „Święta, święta...” – zajęcia plastyczne (wykonanie upominków dla gości) i teatralne (przygotowanie przedstawienia świątecznego „Kłopoty w Laponii”).

W świetlicy prowadzone były zajęcia profilaktyczno – wychowawcze:

- „Olbrzym bez słów” – zajęcia dot. komunikacji interpersonalnej,
- „Potwór” – zajęcia rozwijające zdolność akceptacji,
- „Długi, gruby, mały” - tolerancyjni.
- „Myślimy o sobie pozytywnie” – budowanie poczucia własnej wartości i pozytywnej samooceny,
- „Agresja mnie nie dotyczy” - przyczyny, skutki i sposoby radzenia sobie z agresją,

- „Komputer, internet, telewizja – nie uzależnia ? ” – cykl pogadank,
- „Savoir - vivre nie tylko od święta” – kultura osobista na co dzień.

Wychowawcy podczas zajęć prowadzili pogadanki na temat wartości i postaw moralno-etycznych człowieka. Dzieci i młodzież oglądały filmy i programy edukacyjne, po obejrzeniu których prowadzone były na ten temat rozmowy. Wychowawcy zwracali uwagę na wychowanie patriotyczne i prorodzinne. Organizowali zajęcia podnoszące kompetencje społeczne, uczące przedsiębiorczości i gospodarności, odpowiedzialności za wspólne dobro. Podopieczni mogli liczyć na zrozumienie ich problemów, akceptację i pomoc dostosowaną do potrzeb. Szczególną uwagę zwracali na kształtowanie umiejętności współzycia i współdziałania w grupie rówieśniczej.

Świetlica „**Promyk**” zlokalizowana jest w jednym z bloków socjalnych na osiedlu „Łazek”. Pracuje tu trzech wychowawców (dwóch w pełnym wymiarze czasu pracy, jeden na ½ etatu). W okresie I – IX.2015 r. jeden z wychowawców został przekierowany do pracy w innej świetlicy, 2 razy w tygodniu. Działania wychowawców w świetlicy wspierała jedna wolontariuszka.

W 2015 roku placówka objęła wsparciem 25 wychowanków z 16 rodzin. Na koniec roku do świetlicy uczęszczało 21 dzieci. Świetlicę odwiedzali też byli wychowankowie, korzystając z wybranych zajęć.

Ważniejsze wydarzenia w świetlicy „Promyk” w 2015 r.:

- „Wesoły karnawał” - wykonywanie masek karnawałowych i udział w dyskotecie świetlicowej,
- Cykl pogadank nt. „Bezpieczne zachowanie się na ulicy”, „Kultura zachowania w miejscach publicznych”,
- Zajęcia z symulatorem kierownicy poprowadzone przez pracownika Policji,
- „Piramida zdrowego odżywiania się” – zajęcia promujące zdrowe odżywianie,
- Warsztaty plastyczne dla dzieci i rodziców „Ozdabianie jajek wielkanocnych metodą decoupage,
- W ramach „Szkółki wędkowania” (zajęcia trwają od marca do września):
  - „Tydzień czystości wód”- konkurs plastyczny,
  - wyjazd z dziećmi i rodzicami nad zalew wodny do Wykrotu na zawody rzutowe wędką i piłeczkami do celu,
  - wyjazd wraz z dziećmi i rodzicami na zawody spławikowe nad Kanał Mioduński z okazji Dnia Dziecka,
  - wyjazd z wychowankami i rodzicami do Wykrotu na „Sprzątanie Świata” i zawody rzutowe wędką i piłeczką do celu,
- Spotkanie integracyjne dla świetlic „Słodziaki” i „Pociecha” - zabawy terenowe i ognisko,
- „Nocka w Promyku” – wspólna kolacja, wieczór wspomnień i nocowanie w świetlicy.

Wychowawcy prowadzili niżej wymienione zajęcia profilaktyczno – wychowawcze:

- „Nikotyna i narkotyki moim wrogiem” – cykl zajęć poświęconych uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,
- „Palenie szkodzi mojemu zdrowiu” – zajęcia z elementami socjoterapii,
- „Picie alkoholu szkodzi”- zajęcia z udziałem dzieci i rodziców,
- „Aids – bez ryzyka” – cykl zajęć propagujących wiedzę i bezpieczne zachowania.

Z racji usytuowania świetlicy, wszystkie zapisane dzieci pochodzą z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych różnymi trudnościami życiowymi (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, rodziny niepełne). W związku z tym potrzebują dużego wsparcia i zainteresowania ze strony dorosłych. W świetlicy „Promyk” działania podejmowane przez wychowawców mają głównie na celu zapewnienie dzieciom zorganizowanej opieki i pomocy w nauce, utrwalanie nawyków edukacyjnych, wspieranie pozytywnych postaw społecznych oraz wzmacnianie wiary we własne możliwości i sprawczość.

W świetlicy „**Słodziaki**”, mieszczącej się w parterowym budynku, zatrudnionych jest dwóch wychowawców w pełnym wymiarze czasu pracy. W związku z urlopem macierzyńskim jednego pracownika, zatrudniono osobę na podstawie umowy na zastępstwo.

W świetlicy w 2015 r. działaniami wychowawczymi objęto 38 wychowanków z 23 rodzin. Stan na koniec grudnia to 30 osób.

Ważniejsze wydarzenia w świetlicy „Słodziaki” w 2015 roku:

- „Konkurs sportowy z nagrodami”,
- „Quizie ortograficznym” - podsumowaniem wiedzy ortograficznej było dyktando,
- Cykl warsztatów:
  - „Z dequpagem na ty” - prowadzonych przez p. Stanisławę Orzechowską,
  - kulinarne „Już umiem”- podczas których dzieci uczyły się wypiekać owsiane ciasteczka z czekoladą,
  - „Gwiazdka z duszą” – nauka wyszywania haftem matematycznym,
- „Jaka to melodia” – konkurs muzyczny,
- Spotkanie z przedstawicielem Straży Miejskiej, p. Robertem Prusaczykiem,
- Wizyta w Komendzie Miejskiej Policji,
- „Nasze Walentynki” – zajęcia plastyczne (wykonanie wiklinowych serduszek, które dzieci mogły podarować bliskim osobom,
- „Sercem malowane” – konkurs recytatorski,
- „Świetlicowy dom” – wspólne wykonywanie modelu domku z kartonu,
- „Pierwszy wiosenny spacer z „Ekomeną” i udział w konkursie na Marzankę – Kurpiankę (I miejsce dla „Słodziaków”), zakończony w gospodarstwie p. Bohdana Wojciechowskiego

nad Omulwią,

- „Malujemy portret mamy i taty” – spotkanie dla rodziców i dzieci z zajęciami plastycznymi,
- „Dzień z życia nastolatka” – przygotowywanie skeczu w celu przedstawienia na spotkaniu z rodzicami i festynie osiedlowym,
- „Za oknem jesień” – malowanie palcami jesiennego pejzażu, techniką klejenia małych kółek tworzących mozaikę dzieci wykonywały jesiennie drzewa, ubierały w jesienny strój sylwetki chłopca i dziewczyny,
- Udział w Konferencji TEDEX – dzieci miały okazję dowiedzieć się jak wyglądała ścieżka kariery znanych osób i dobrych mówców z naszego województwa,
- Udział w obchodach Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem – dzieci ze świetlicy reprezentowały ZPWDz, pod kierunkiem wychowawców przygotowały krótki występ artystyczny,
- „Listopadowe święta” – zajęcia związane z dniem Wszystkich Świętych oraz rocznicą odzyskania Niepodległości,
- Trzykrotne wystawienie „Tearzyku Kukielkowego Jasełkowego - dla rodziców i gości świetlicy, dwóch grup z Przedszkola Miejskiego nr 15 w Ostrołęce i podczas spotkania świątecznego Rady Osiedla Sienkiewicza.

Tematyka zajęć profilaktyczno – wychowawczych prowadzonych przez wychowawców:

- „Życ w przyjaźni” – zajęcia zapobiegające agresji, oparte na rozmowie i metodzie dramy,
- „Skutki zażywania alkoholu” – cykl zajęć zakończonych wspólną pracą plastyczną pt. Świat oczami pijanego człowieka,
- „Przygody Fryderyki czyli bajki terapeutyczne” – cykl zajęć poświęconych czytaniu i omawianiu bajek terapeutycznych nawiązujących do życia, uczuć i relacji między ludźmi,

W ramach współpracy z OSM, wychowawcy tej świetlicy włączyli się w organizację warsztatów pod nazwą „Niedziela z Rodziną”, odbywających się przed Świętami Wielkanocnymi i Bożym Narodzeniem. W czasie tych spotkań prowadzili zajęcia plastyczne, ucząc zainteresowanych techniki wykonywania ozdób z wikliny papierowej.

Podsumowując działalność ZPWDz, tj. zespołu ds. asysty rodzinie i świetlic, można stwierdzić, że obydwie formy wspierania rodziny są potrzebne i przynoszą pozytywne efekty. Zarówno praca z rodziną, jak i pomoc w opiece i wychowaniu mają na celu wzrost kompetencji opiekuńczo – wychowawczych oraz podniesienie samooceny i wiary we własne możliwości w rozwiązywaniu problemów życiowych osób korzystających ze wsparcia.

Specyfiką pracy asystentów rodziny jest podejmowanie kompleksowych działań wobec rodziny, polegających przede wszystkim na podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych, towarzyszeniu rodzinie w pokonywaniu codziennych trudności i sytuacji kryzysowych. Efekty pracy w dużej mierze zależą od zaangażowania rodzin w działania

prowadzące do poprawy i zmiany w ich życiu.

W wyniku działalności placówek wsparcia dziennego zapewniona została zorganizowana opieka dla dzieci i pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań i organizacja czasu wolnego, co stanowi duże wsparcie dla rodzin.

Świetlice są dla dzieci miejscem zdobywania nowych umiejętności i kompetencji. Udział dzieci w zajęciach świetlicowych pozwalał na kształtowanie umiejętności przebywania i współdziałania w grupie rówieśniczej, rozwijania wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka i umiejętności w radzeniu sobie w sytuacjach problemowych. Wychowankowie uczyli się odpowiedzialności za wspólne dobro i ponoszenia konsekwencji za własne wybory. Poprzez różnorodne zajęcia wzmocniano u dzieci poczucie własnej wartości. Dzieci mogły liczyć na wyrozumiałość wobec ich problemów, akceptację oraz pomoc dostosowaną do potrzeb.

Na funkcjonowanie Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego w 2015 roku Samorząd Miasta Ostrołęki przeznaczył **ogółem** kwotę **1 014 958,00 zł**, w tym **40 238,00 zł dotacji** w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015” ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Plan budżetu Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego przedstawiał się następująco:

I. Dział 851 – Ochrona zdrowia

Rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi – 320 470,00 zł

wydatkowano – 315 877,24 zł

II. Dział 852 – Pomoc społeczna

Rozdział 85295 – Pozostała działalność – 534 774,00 zł

wydatkowano – 527 096,75 zł

Rozdział 85206 – Wspieranie rodziny – 159 714,00 zł

(w tym 40 238,00 zł dotacja)

wydatkowano – 158 513,57 zł

(w tym 40 238,00 zł dotacja)

Łącznie **wydatkowano** kwotę **1 001 478,56 zł**.

W ciągu roku do budżetu Miasta **zwrócono** kwotę **36 500 zł**, natomiast na koniec roku kwotę **13 470,44 zł**.

Potrzeby związane z dalszą realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny, zgodnie z art. 179, ust.1 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. 2013, poz. 135 z późn. zm.).

Asystenci rodziny świadcząc swoje usługi często napotykać trudności natury prawnej. Rodziny borykają się ze sprawami dotyczącymi, np. alimentacji, podziału majątku, spraw komorniczych. Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenie, zauważalna jest ogromna potrzeba korzystania przez objęte wsparciem rodziny z porad prawnych. Na terenie miasta zostały w 2015 r. utworzone punkty udzielania porad prawnych, jednak kryteria dot. osób korzystających, wykluczają część rodzin wspieranych przez asystentów. Z tego względu w Zespole Placówek Wsparcia Dziennego istnieje potrzeba zorganizowania poradnictwa prawnego dla asystentów i ich rodzin poprzez zatrudnienie prawnika na część etatu.

W trzech z sześciu funkcjonujących placówek wsparcia dziennego zatrudnionych jest na stałe po jednym wychowawcy. Pracownicy tych świetlic zgłaszają trudności w wykonywaniu bieżących zadań, związanych szczególnie z pomocą dzieciom w nauce, odrabianiu lekcji i nadrabianiu zaległości szkolnych. Przy dużej rozpiętości wiekowej wychowanków, czas nauki bardzo się wydłuża i jest trudny, zarówno dla wychowawcy, jak i dzieci. Oddelegowanie do pomocy pracownika z innej świetlicy nie zawsze jest możliwe. W związku z tym jest potrzeba zatrudnienia w każdej z tych placówek drugiego wychowawcy w ½ wymiaru czasu pracy.

Niezastąpioną formą podnoszenia efektywności i pogłębiania wiedzy z zakresu pracy z rodziną oraz pomocy dziecku i rodzinie są szkolenia, kursy, warsztaty. Dają możliwość zapoznania się z nowymi formami pracy i zwiększają skuteczność podejmowanych działań. Wobec powyższego uzasadnioną potrzebą jest zwiększenie środków finansowych na ten cel w budżecie Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego.